ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆՈՒՄ

ԴԱՐՁՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐՍՏԻՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Օգոստոսի 2-ին Նորին Սուրբ Օծութ.ուն Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի փոխխոսնակ բարոնուհի Քերոլայն Քոքսին և «Համաշխարհային քրիստոնեական համերաշխություն» կազմակերպության նախագահ պատվելի Հանս Շտուկելբերգերին: Մեծահարգ հյուրերին ուղեկցում էր գրող և հրապարակախոս Զորի Բալայանը:

Տիկին Քոքսը և պատվելի Շտուկելբերգերը օրերս են վերադարձել Լեռնային Ղարաբաղից, որտեղ այցելել են Շուշի, Գանձասար, Ամարաս: Ստեփանակերտում հանդիսավոր պայմաններում կատարվել է բացումը վերականգնողական կենտրոնի, որը կառավարության որոշմամբ կրում է Հանս Շտուկելբերգերի անունը:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում ողջունելով Վեհափառ Հայրապետին, ինչպես նաև շնորհակալություն հայտնելով ընդունելության համար, հյուրերը տեղեկություններ հաղորդեցին վերոհիշյալ ձեռնարկումների մասին՝ ծանոթացնելով նաև իրենց հետագա ծրագրերին:

Պատասխան խոսքում Նորին Սրբությունն իր գնահատանքը հայտնեց բոլոր այս ձեռնարկումների համար, որոնք նպատակ ունեն բարելավել Ղարաբաղի ժողովրդի ներկա կացությունը:

Մենք ողջունում ենք երկխոսության քայլերը, ասաց Վեհափառ Հայրապետը, որոնք բանալին են Ղարաբաղի խնդրի քաղաքական կարգավորման: Պատմելով Մոսկվայում Համայն Ռուսիո Ալեքսեյ Բ Պատրիարքի և Կովկասի մուսուլմանների հոգևոր ղեկ Շեյխ Ուլ Իսլամ Փաշազադեի հետ իր հանդիպման մասին, Վեհափառ Հայրապետը ներկայացրեց մոսկովյան եռակողմ համաձայնագրի ուղղվածությունը և ընդունված համատեղ կոմյունիկեն: Խաղաղարար ձեռնարկումներին իր մասնակցությունը կբերի Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին, որը մշտապես գործուն դեր է ունեցել պատմության ընթացքի մեջ՝ ազգային, պետական և մշակութային բոլոր ոլորտներում:

Հաջողություններ մաղթելով մեծահարգ հյուրերին, իրենց մարդասիրական գործունեության մեջ, Վեհափառ Հայրապետը հանդիպման վերջում նրանց ընծայեց իր հեղինակած գրքերից:

ՖԻՆԼԱՆԴԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Օգոստոսի 10-ին Նորին Սուրբ Օծություն Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Վեհարանում ընդունեց օրերս ՀՀ փոխնախագահին իր հավատարմագիրը հանձնած, Հայաստանի Հանրապետությունում Ֆինլանդիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան պրն. Անոի Կոյստինենին, որին ուղեկցում էր ՀՀ Արտգործնախարարության աշխատակից Ֆելիքս Սայադյանը:

Երկուստեք իրար շնորհավորելով՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ընտրվելու և Հայաստանում արտակարգ և լիազոր դեսպան նշանակվելու կապակցությամբ, Նորին Սրբության և պրն. Կոյստինենի միջև սկսվեց ջերմ և անմիջական զրույց: Մեծահարգ հյուրի խնդրանքով Վեհափառ Հայրապետը պատմեց Հայ Առաքելական Եկեղեցու դերի մասին՝ հատկապես նորանկախ պետականության պայմաններում:

Նորին Սրբությունն այդ առումով նախ և առաջ շեշտեց ազգային և հավիտյալ հոգևորականներ պատրաստելու կարևորությունը, ապա ընդգծեց եկեղեցաշինության ասպարեզում Հայաստանյայց Եկեղեցու ունեցած դերը՝ նշելով, որ այսօր շատ գործեր կան անելու՝ ինչպես հին, կիսավեր եկեղեցիների վերաշինությունը, այնպես էլ նորերի կառուցումը:

Վեհափառ Հայրապետը որպես Հայ Առաքելական Եկեղեցու դերի հաջորդ կարևոր գործոն մատնանշեց հրատարակչական, ուսուցողական, ապա նաև սոցիալական բնագավառներում նրա ծավալած գործունեությունը:

Այնուհետև զրույցն ընթացավ Ղարաբաղյան հակամարտության շուրջ: Վեհափառ Հայրապետը պատմեց Արցախ և Մոսկվա կատարած իր այցելությունների մասին՝ կարևորելով, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծման գործում պետք է ցուցաբերել միմիայն դիվանագիտական մոտեցում:

Զրույցի մաս կազմեց նաև երկու երկրների՝ Հայաստանի և Ֆինլանդիայի փոխհարաբերությունների և համագործակցության թեման՝ ինչպես տնտեսական, այնպես էլ հոգևոր բնագավառներում: Նորին Սրբությունը վերհիշեց տարիներ առաջ Ֆինլանդիա կատարած իր այցելությունը, որի ընթացքում մասնակցել էր այնտեղ հրավիրված Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի Կոնֆերանսին՝ որպես Խորհրդի փոխատենապետ:

Վերջում Վեհափառ Հայրապետը և պրն. Կոյստինենը գրքեր փոխանակեցին:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԻՆ

Օգոստոսի 16-ին Նորին Սուրբ Օծություն Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Վեհարանում ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Մեծ Բրիտանիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան պրն. Դեյվիդ Միլլերին և Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան աշխատակից տիկ. Կարին Ինգլին:

Ջերմ շնորհավորանքներ հղելով Վեհափառ Հայրապետին՝ գահակալության առթիվ, մեծահարգ հյուրերը պատմեցին Հայաստանից ստացած

իրենց տպավորությունների, նորաբաց դեսպանատան առաջիկա ծրագրերի և խնդիրների մասին:

Այնուհետև զրույցն ընթացավ Ղարաբաղյան հակամարտության շուրջ: Նորին Սրբությունը պատմեց Լեռնային Ղարաբաղ կտարած իր այցելության մասին: Իր ուրախությունն արտահայտելով տարածաշրջանում հաստատված խաղաղության առթիվ, Ամենայն Հայոց Հովվապետը նշեց, որ Հայ Առաքելական Եկեղեցին արել է և անում է առավելագույնը՝ այնտեղ տիրող խաղաղությունը պահպանելու և ամրապնդելու ուղղությամբ: Մոսկվայի եռակողմ համաձայնագիրը դրա դրսևորումներից մեկն է, ընդգծեց նա: Եվ այժմ Արցախի ժողովուրդը, օգտվելով ստեղծված իրավիճակից, լծվել է պատերազմի հետևանքով ավերված շինությունների վերականգնման և դրանց կողքին նորերի կառուցման սուրբ գործին, քանի որ խորն է գիտակցում, որ մարդկության գոյության նախապայմանը ստեղծարար աշխատանքն է:

Զրույցի ընթացքում խոսվեցին նաև Մեծ Բրիտանիայի և Հայաստանի միջև տնտեսական, մշակութային, հոգևոր, միջեկեղեցական փոխհարաբերությունների, ինչպես նաև դրանց զարգացման գործում Անգլիկան և Հայ Առաքելական Եկեղեցիների ունեցած դերի շուրջ: Վեհափառ Հայրապետն իր անհանգստությունն արտահայտեց գլուխ բարձրացրած աղանդների կապակցությամբ և կարևորեց դրանց դեմ պայքարելու նպատակով միասնական ծրագրի կազմումը՝ նշելով, որ Անգլիկան Եկեղեցին մեծ փորձ ունի այդ ասպարեզում: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց առաջիկայում կազմակերպել երկու Եկեղեցիների ներկայացուցիչների հանդիպում, որի ընթացքում կմշակվեն համատեղ գործակցելու ծրագրեր:

Վերջում Վեհափառ Հայրապետը հյուրերին նվիրեց «Էջմիածնի գանձերը», Արցախի պատմական հուշարձանները ներկայացնող, ինչպես նաև իր հեղինակած գրքերից:

Հյուրերին ուղեկցում էին Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան Արմեն Սարգսյանը և ՀՀ Արտգործնախարարության աշխատակից Արմեն Հակոբյանը:

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Օգոստոսի 21-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության պատվիրակությանը՝ ԻԻՀ Մեջլիսի փոխխոսնակ և ԻԻՀ անվտանգության խորհրդի քարտուղար Ռուհանիի գլխավորությամբ:

Զրույցի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետը և դոկտ. Ռուհանին կարծիքներ փոխանակեցին հայ-իրանական փոխհարաբերությունների հետագա զարգացման ուղիների շուրջ՝ մասնավորապես հոգևոր ասպարեզում: Հյուրերի խնդրանքով Նորին Սրբությունը հանգամանորեն ներկայացրեց Մայր Աթոռի ներքին թեմերում և Սփյուռքի բոլոր գաղթօջախներում ծավալված գործունեությունը, ինչպես նաև ծանոթացրեց հոգևորականներ պատրաստող մեր գլխավոր կրթօջախի՝ Ս. Էջմիածնի հոգևոր ճեմարանի կառուցվածքին:

Հանդիպումն անցավ ջերմ մթնոլորտում: Պատվիրակության կազմում էին ԻԻՀ Մեջլիսի արտաքին կապերի փոխնախագահ Լարիջանին, դոկտորներ Էնգիջին և Սֆրազիդեն, բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաներ: Հյուրերը

ներին ուղեկցում էր Հայաստանի Հանրապետությունում ԻԻՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան պրն. Էսֆահանին:

ԵՐԵՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Օգոստոսի 28-ին Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռում հաջորդաբար ընդունեց միջազգային, եկեղեցական և ազգային երեք կազմակերպությունների, որոնք ժամանել էին Ավստրիայից, Շվեյցարիայից և Ֆրանսիայից:

«Ավստրիա-Հայաստան» ընկերության ներկայացուցիչների հետ, գլխավորությամբ փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, տիկ. Գաբրիելե Բոհեյմի, ջերմ զրույցի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետը բարձր գնահատեց ընկերության օգտաշատ ծառայությունները անկախ Հայաստանի հետ բարեկամական կապերի զարգացման և ամրապնդման գործում:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետի հյուրը եղան Շվեյցարիայի Եկեղեցիների միջազգային օգնության կազմակերպության ներկայացուցիչները՝ արտաքին հարաբերությունների ղեկավար տիկ. Ինգե Շեդլերի գլխավորությամբ: Զրույցի ընթացքում Նորին Սրբությունը և տիկ. Շեդլերը կարծիքներ փոխանակեցին Շվեյցարիայի եկեղեցիների և Մայր Աթոռի փոխհարաբերությունների զարգացման շուրջ:

Երրորդ պատվիրակությունը Ֆրանսիայի քրիստոնեական «Սոլիդարիտե» («Համերաշխություն») կազմակերպության ներկայացուցիչներն էին, 40 մարդ՝ գլխավորությամբ վերապատվելի Սամվել Սահակյանի: Նրանց մի զգալի մասը համալսարանական ուսանողներ էին և ներկայացնում էին Ֆրանսիայի բողոքական եկեղեցիների դաշնակցային մարմինը: Վեհափառ Հայրապետը նրանց ներկայացրեց Հայ Առաքելական Եկեղեցու դերը ներկա ժամանակներում՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և արտերկրում:

Հանդիպումների ընթացքում Գարեգին Ա Կաթողիկոսը ապառիչ պատասխաններ տվեց հյուրերին հետաքրքրող բոլոր հարցերին:

ԱՐՎԵՍՏԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ ՉԻ ՃԱՆԱՉՈՒՄ

«Հայաստանը 7000 տարվա քաղաքակրթության պատմություն ունի: Այն սկզբնաղբյուր է հանդիսացել բոլոր քաղաքակրթությունների համար, իսկ ճերմակագագաթ Սուրբ Արարատը՝ սկզբնական բոլոր կրոնների համար: Թերևս սա էր գլխավոր պատճառը, որ իմ աշխատանքների ցուցադրությունը, Ճապոնիայից դուրս առաջին անգամ Հայաստանում կազմակերպվեց: Դա մեկ տարի առաջ էր: Թեպետ Ճապոնիան և Հայաստանը աշխարհագրորեն շատ հեռու են իրարից, բայց ես հավատացած եմ, որ մեր երկիրը կրել է Ձեր քաղաքակրթության ազդեցությունը: Այս համոզվածությունն է, որ ինձ բերել է ձեր երկիր: Իսկ Արարատ լեռը տեսնելուց հետո ես զգացի, որ արդեն կապվեցի Հայաստանին: Իմ գլխավոր պարտականությունն եմ համարում իմ հայրենակիցներին ծանոթացնել Ձեր հինավուրց և հարուստ մշակույթ ունեցող երկրին»,—այս խոսքերով ճապոնացի նկարիչ, Ճապոնիայի Գիտությունների ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր Թա-

դաշի Կոիմոն դիմեց Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին սեպտեմբերի 22-ին Վեհարանում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ:

«Հայաստանը,—շարունակեց պրն. Կոիմոն,—նաև առաջինը եղավ, որ պետականորեն ընդունեց Քրիստոնեությունը: Շատ շնորհակալ եմ, Վեհափառ Տեր, որ ինձ և իմ աշակերտներին ընդունեցիք Ս. Էջմիածնի կամարների ներքո: Այս հանդիպումը է՛լ ավելի կկապի ինձ Ձեր սուրբ հողին»:

Ավարտելով իր խոսքը, պրն. Կոիմոն Վեհափառ Հայրապետին հանձնեց իր վրձնին պատկանող «Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ» մեծադիր նկարը, իր ղեկավարած «Ուտագավա» արվեստի դպրոցում պատրաստված ոսկե իրեր և հուշանվերներ, դպրոցի սաների և իր աշխատանքների կատալոգներ, գրքեր: Այս բոլորից զատ պատվավոր դոկտորը Մայր Աթոռին նվիրաբերեց նաև 20 հազար ամերիկյան դոլլար:

Նորին Սրբություն Գարեգին Ա Կաթողիկոսը հուզմունքով և շնորհակալությամբ ընդունեց նվիրատվությունները՝ պատասխան խոսքում բարձր գնահատելով ճապոնացի նկարչի ազնիվ և անգնահատելի արարքը:

«Շատ ուրախ եմ,— ասաց Վեհափառ Հայրապետը,—որ Ս. Էջմիածնի 1700-ամյա պատմության մեջ այսպիսի հեռավոր և նվիրյալ բարեկամներ կայցելեն մեզի: Եթե երբեք գրելու ըլլամ իմ օրագիրը, այս օրը պիտի վերնագրեմ՝ Ճապոնիայի օրը Էջմիածնում: Արվեստը, իրոք, ազգային և աշխարհագրական սահմաններ չի ճանչնա: Հուզված եմ Ձեր խոսքերից, ուրախ եմ, որ մեր Սուրբ Արարատը Ձեր սրտի մեջ է: Ծանոթ եմ Ձեր կրոնին և գտնում եմ, որ քրիստոնեական և բուդդայական կրոնքներու մեջ շատ ընդհանրություններ կան, որոնցից ամենագլխավորը խաղաղության գաղափարն է»:

Վեհափառ Հայրապետն իր հերթին հյուրերին հանձնեց գրքեր և հուշանվերներ:

Հանդիպումից հետո նրանց ծանոթացրեցին Վեհարանի և Գանձատան արժեքներին:

Հանդիպմանը ներկա էին ԱՄՆ-ի Արևմտյան և Ծայրագույն Արևելքի հայոց թեմերի հոգևոր առաջնորդներ Վաչե արքեպս. Հովսեփյանը և Աղան արքեպս. Պալիոզյանը: Հյուրերին ուղեկցում էին ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ, ակադեմիկոս Ֆադեյ Սարգսյանը և Հայ-Ճապոնական ընկերության նախագահ պրոֆ. Ռաֆայել Մելիք-Օհանջանյանը:

«ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԻՄՔՆ Է ԱՌԱՋԸՆԹԱՑԻ»

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԱՐԳԵՆՏԻՆԱՅԻ ԵՎ ՈՒՐՈՒԳՎԱՅԻ ԴԵՊԱՆՆԵՐԻՆ

Սեպտեմբերի 26-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Արգենտինայի և Ուրուգվայի արտակարգ և լիազոր դեսպաններ Արնոլդո Մանուել Լիստրեին և Պեդրո Դոնդոյին:

Ողջունելով մեծահարգ հյուրերին Մայր Աթոռում, Վեհափառը ներկայացրեց Հայաստանի ներկա կացությունը, առկա տնտեսական և քաղաքա-

կան խնդիրները: Ջերմ խոսակցության ընթացքում շոշափվեցին Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորմանն, Հայաստանի շրջափակման հետևանքով ծագած դժվարություններին, ինչպես նաև միջպետական և եկեղեցական հարաբերություններին առնչվող հարցեր:

Վեհափառ Հայրապետը կարևորեց քաղաքական կայունությունը՝ այն համարելով հիմք տնտեսական և հոգևոր առաջընթացի: «Ճշմարտությունը Ղարաբաղի խնդրի վերաբերյալ,—ասաց նա,—շատերին չէ, որ հայտնի է: Այդ խնդիրը ծագել է ստալինյան բռնապետության տարիներին: Այսօր Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը երազում է միայն խաղաղություն և իր հողի վրա ապրելու իրավունք»:

Ներկա դժվարին կացությունից դուրս գալու հարցում Գարեգին Ա. Կաթողիկոսը շեշտեց հատկապես Եկեղեցու դերակատարությունը և տեղեկություններ հաղորդեց հյուրերին Հայաստանյայց Եկեղեցու ձեռնարկումների և գործունեության վերաբերյալ: Այսօր խոսում են տարբերությունների մասին, մինչդեռ պետք շեշտել այն ընդհանրությունները, որ միավորում են տարբեր Եկեղեցիներին: Հայաստանը կարող է հաղթահարել ներկա դժվարությունները՝ սերտորեն համագործակցելով բարեկամ պետությունների հետ:

Հյուրերը շնորհակալություն հայտնեցին Վեհափառ Հայրապետին ջերմ ընդունելության համար, որի վերջում տեղի ունեցավ նվերների փոխանակում:

Հանդիպմանը ներկա էր Արգենտինայի հայոց հոգևոր հովիվ Տ. Գիսակ եպս. Մուրադյանը: